

Ένας άθεος στο Άγιο Όρος

/ Γενικά

Επίσκεψη «περισυλλογής και συμμετοχής» για τον πρώην πρόεδρο της ιταλικής Βουλής Μπερτινότι, πρώην πρόεδρο της Κομμουνιστικής Επανίδρυσης.

Δεν ήταν μια παρόρμηση της στιγμής ή μια ξαφνική απόφαση. Ήταν μια πρόσκληση -και συνάμα πρόκληση- που απευθύνθηκε στον Φάουστο Μπερτινότι πριν από τα Χριστούγεννα. Εμπνευστές της ο Σέρτζιο Βαλτσανιά, διευθυντής του Ραδιοφώνου της ιταλικής δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης RAI και ο υπογράφων, έχοντας τη σύμφωνη γνώμη Αγιορειτών μοναχών.

Ο Ιταλός πολιτικός, άθεος και κομμουνιστής (πρώην πρόεδρος του κόμματος της «Κομμουνιστικής Επανίδρυσης»), αλλά βαθύς γνώστης και μελετητής του επιστολικού έργου του Απόστολου Παύλου, δεν δίστασε ούτε στιγμή στην αποδοχή της πρόσκλησης. Εξοπλισμένος με τη μοναδική αξιοπρέπεια του και τον ανυπόκριτο σεβασμό του στην όποια διαφορετικότητα των συνανθρώπων του και, βεβαίως, πολύ περισσότερο αν αυτοί είναι μοναχοί, εκδηλώνοντας συνάμα μια λελογισμένη περιέργεια να γνωρίσει όχι μόνο όσους απαρτίζουν αυτή τη μοναδική και μοναστική κοινωνία της Ορθοδοξίας, αλλά και το ιδιαίτερο καθεστώς που διέπει τη λειτουργία της, όρισε την επίσκεψή του στις 23 και 24 Φεβρουαρίου, πριν από δύο μήνες δηλαδή.

Ήταν μια επίσκεψη που δεν έμελλε να πραγματοποιηθεί, τουλάχιστον τότε, παρόλο

που έτυχε μεγάλης δημοσιότητας. Ώρες πριν από την αναχώρηση του προεδρικού αεροσκάφους από τη Ρώμη για τη Θεσσαλονίκη η απρόσμενη πτώση της ιταλικής κυβέρνησης του Ρομάνο Πρόντι, τίναξε στον αέρα το ταξίδι. Ο Φάουστο Μπερτινότι, τόσο στο πλαίσιο του θεσμικού του ρόλου ως προέδρου της Ιταλικής Βουλής -που σημαίνει ο εκ των βασικών συνομιλητών του προέδρου της Ιταλικής Δημοκρατίας στις διεργασίες για την επίλυση της κυβερνητικής κρίσης- όσο και στο πλαίσιο του ρόλου του ως ιστορικού ηγέτη του Κόμματος της Κομμουνιστικής Επανάδρυσης που μετέχει πλέον στον κυβερνητικό συνασπισμό, έπρεπε να παραμείνει στην έδρα του. Οι μέρες πέρασαν, αλλά η σκέψη για την πραγματοποίηση του ταξιδιού δεν έφυγε. Και μια και οι μονές που τον περίμεναν, με πρώτη από όλες εκείνη του Βατοπαιδίου στην οποία θα διανυκτέρευε και εκείνη της Σίμωνος Πέτρας που θα τον αποχαιρετούσε, είχαν ανανεώσει την πρόσκλησή τους, ο πρόεδρος της Ιταλικής Βουλής όρισε νέα ημερομηνία -αυτή τη φορά με απόλυτη μυστικότητα- το Σάββατο και Κυριακή, 21 - 22 Απριλίου.

Με το προεδρικό αεροσκάφος προσγειώθηκε στη Θεσσαλονίκη στις 9 το πρωί του Σαββάτου. Η Ιερά Επιστοασία ήταν η πρώτη Αρχή του Αγίου Όρους που υποδέχθηκε τον Ιταλό πρόεδρο, έστω και αν η επίσκεψή του είχε χαρακτηριστεί «ανεπίσημη». Στη λιτή αλλά ουσιαστική υποδοχή του Φάουστο Μπερτινότι εκ μέρους του Πρωτεπιστάτη στην αίθουσα υποδοχής της Ιεράς Επιστοασίας στις Καρυές, στους λόγους που εκφωνήθηκαν και τα δώρα που αντηλλάγησαν, οι δύο άνδρες, παρ'όλο που ο ένας έφερε το μοναχικό σχήμα και ο άλλος τον πολιτικό μανδύα, βρήκαν με ειλικρίνεια τον τρόπο να εκφράσουν την αλληλοεκτίμησή τους. Η συνάντηση ολοκληρώθηκε με επίσκεψη στην εκκλησία του Πρωτάτου, με την εικόνα του Άξιον Εστί, τις αγιογραφίες του Μανουήλ Πανσέληνου της Μακεδονικής Σχολής και το εικονοστάσι της Κρητικής Σχολής και με το λόγο της ξενάγησης του ίδιου του Πρωτεπιστάτη.

Άγνοια και θαυμασμός

Από τις Καρυές για τη Μονή Κουτλουμουσίου η πεζοπορία δεν διαρκεί πάνω από δέκα λεπτά της ώρας, αλλά ήταν αρκετά για να εκφράσει ο Ιταλός κομμουνιστής πολιτικός και ηγέτης τον θαυμασμό του όχι μόνο για την οξύνοια και ευρύνοια των μελών της Ιεράς Επιστοασίας του Αγίου Όρους, αλλά και για το καθεστώς διοίκησης, διακυβέρνησης, αυτονομίας και συμβίωσης των 20 μονών του Αγίου Όρους, όπως με ιδιαίτερη προσοχή και λόγο σύνθεσης του εξήγησε ο Πρωτεπιστάτης.

Με ειλικρίνεια ομολόγησε την άγνοια που είχε για το Άγιον Όρος. Είχε φαντασθεί μάλλον ένα μοναστικό κέντρο, μια απροσδιόριστη έκταση εδάφους, σαφώς πολύ πιο μικρή από αυτήν που καταλαμβάνει στην πραγματικότητα το Άγιον Όρος, με τα 20 μοναστήρια διατεταγμένα σε μια περιμετρική χωροθέση και, φυσικά, σε μια ημιαστική ή και αγροτική περιοχή με οικισμούς. Όλα αυτά ανατράπηκαν βλέποντας την μήκους 50 χιλιομέτρων και πλάτους μέχρι 10 χιλιομέτρων χερσόνησο, χωρίς, βέβαια, χωριά και πολιτείες. Αλλά εκείνο που τον εξέπληξε

ακόμη περισσότερο ήταν οι μοναχοί, έστω και αυτούς τους υψηλά ιστάμενους που συνάντησε: Όχι κάποιους μονοκόμματους φανατικούς, οπισθοδρομικούς στη γνώση και τη νοοτροπία, αλλά άτομα με βαθιά πίστη, γνώση και -κυρίως- σεβασμό στη διαφορετικότητα που είχαν απέναντί τους. Και επειδή και ο ίδιος προσυπέγραφε και για τον εαυτό του αυτό το προφίλ, ταυτίσθηκε αμέσως με τους Αγιορείτες μοναχούς.

Με τον παλιό αντάρτη

Φθάνοντας στη Μονή Κουτλουμουσίου, ο πρόεδρος και η συνοδεία του στάθηκαν για λίγη ώρα στην πρώτη μονή της αγιορείτικης περιοδείας τους. Η ξενάγηση δυστυχώς ήταν σύντομη, γιατί ο επόμενος σταθμός, λίγα μόλις μέτρα έξω από τον περίβολο της Μονής, το Κελί του Ραβδούχου με τις παλαιότερες αγιογραφίες του Αγίου Όρους, εκείνες των Αποστόλων Πέτρου και Παύλου του 11ου αιώνα, μας περίμενε. Όρθιος στην πόρτα και με ένα διακριτικό χτύπημα της καμπάνας υποδέχθηκε τον Φάουστο Μπερτινότι ο Γέροντας Ιωαννίκιος, πρώην κομμουνιστής αντάρτης.

Η συνάντηση ήταν συγκινητική: Οι δύο άνδρες αγκαλιάστηκαν, φιλήθηκαν, κοιτάχθηκαν στα μάτια, σαν να ήταν παλιοί συναγωνιστές και σύντροφοι. Ο Γέροντας τον οδήγησε στο κελί, τον ξενάγησε στην εκκλησία, τον έβαλε να καθίσει στην κεφαλή του τραπεζιού, παραχωρώντας δηλαδή τη θέση του, του έφερε και καμπανάκι «για να αισθάνεται σαν το σπίτι του, στο έδρανο του προεδρείου της Βουλής». Και είπαν πολλά, με τη συνοδεία -όχι τη βοήθεια- αρκετού τσίπουρου, φτιαγμένου από τα χέρια του Γέροντα.

Η δεύτερη «τη τάξει» μεγάλη μονή του Όρους, η Μονή Βατοπαιδίου, επιφύλαξε στον Ιταλό πολιτικό υποδοχή αντάξια της φήμης και των δύο. Ο ηγούμενος Εφραίμ δεν φείσθηκε λόγων στην έκφραση της εκτίμησής του και ο Φάουστο Μπερτινότι με δυσκολία έκρυβε τη χαρά του και το θαυμασμό του για όσα εκδηλώνονταν μπροστά του. Η επίσκεψη και η ξενάγηση στο σκευοφυλάκειο που λεηλάτησαν πριν από 700 χρόνια οι Καταλανοί πειρατές και αποκατέστησε «εν είδει» αποζημίωσης πριν από ένα χρόνο η σημερινή Κυβέρνηση της Καταλωνίας, ήταν το αποκορύφωμα του ενθουσιασμού του που εξέφρασε στον ηγούμενο, συνάμα με την εκτίμηση και τον σεβασμό προς τους μοναχούς, συμμετέχοντας σε όλες τις ακολουθίες, από εκείνη του Εσπερινού, στην Αγρυπνία που συνέπεσε και τη μεγάλη λειτουργία της Κυριακής το πρωί, την οποία παρακολούθησε ολόκληρη.

Μονή Ιβήρων, Μυλοπόταμος

Η επίσκεψη την Κυριακή συνεχίσθηκε στην τρίτη «τη τάξει» Μονή Ιβήρων, με τους μοναχούς να ξεναγούν τον πρόεδρο στο παρεκκλήσι της Πορταίτισσας, όπου φυλάσσεται η ομώνυμη εικόνα της Παναγίας με τη μοναδική ιστορία, και στη συνέχεια -ύστερα από ηθελημένη πεζοπορία 45 λεπτών- στο Κελί του Αγίου Ευσταθίου, στο Μυλοπόταμο, όπου οι Γέροντες Επιφάνιος και Ιωακείμ παράγουν το μοναδικό κρασί του Μυλοπόταμου. Βεβαίως, εδώ η ξενάγηση προσέλαβε περισσότερο το χαρακτήρα γευσιγνωσίας, παρά λόγου, πράγμα απόλυτα λογικό

όταν βρίσκεσαι σε αμπελώννα του Αγίου Όρους.

Τελευταίος σταθμός η Μονή Σίμωνος Πέτρα. Μοναδική σε ουσία περιεχομένου η συνομιλία του Ιταλού προέδρου με τους Γέροντες της Μονής, που κορυφώθηκε με την πρόσθεση στην ομήγυρη του ηγουμένου Ελισσαίου (απόσπασμα της οποίας παραθέτουμε χωριστά). Η επίσκεψη ολοκληρώθηκε με ξενάγηση στην εκκλησία, την τράπεζα και κυρίως στην πλουσιότατη σε τόμους και εξοπλισμό Βιβλιοθήκη της Μονής, ενώ ο πρόεδρος πρωτοτύπησε στην αναχώρησή του, πηγαίνοντας στον αρσανά (λιμανάκι) της Μονής με τα πόδια.

Ένας διάλογος για την παράδοση και την τεχνολογία

Ο διάλογος ανάμεσα στον ηγούμενο της Σιμωνόπετρας, πατέρα Ελισσαίο, και τον πρόεδρο της ιταλικής Βουλής, Φάουστο Μπερτινότι, στο μοναδικό μπαλκόνι της Μονής πάνω στον θεόρατο βράχο, έκοψε την ανάσα – και όχι βέβαια εξαιτίας του ύψους.

Μπερτινότι: *Είναι εντυπωσιακό, τουλάχιστον σε μένα, ο τρόπος με τον οποίο συνδυάζετε τη χιλιόχρονη παράδοση με τη σύγχρονη τεχνολογία. Αποτέλεσε έκπληξη σε μένα, διότι περίμενα και πίστευα ότι θα δω και θα βρω κάτι διαφορετικό. Είχα τον φόβο ότι αν οι νέες τεχνολογίες έχουν κάποια σχέση με αυτό τον τόπο, αυτή η σχέση μπορεί να είναι η ταύτιση με τον σατανά.*

Ελισσαίος: *Άλλοι μας κατηγορούν ως προοδευτικούς, άλλοι ως εισάγοντες καινά δαιμόνια. Πρέπει να βρούμε τη σωστή χρήση για τις τεχνολογίες που εισάγουμε ή χρησιμοποιούμε. Εμείς ήμαστε τυχεροί εδώ στη Σιμωνόπετρα που είχαμε ως πνευματικό πατέρα και οδηγό τον Γέροντα Αιμιλιανό. Μας δίδαξε να κάνουμε διακριτή χρήση και ένταξη στον χώρο των τεχνολογιών. Ναι στην ταχύτητα, αλλά όχι στην απώλεια του χρόνου. Θέλουμε την ταχύτητα αλλά όχι εις βάρος της περισυλλογής του πνεύματος. Είναι μια σκληρή πάλη στην οποία κάνουμε λάθη, αλλά μπορούμε και διορθωνόμαστε από αυτά. Πρέπει να πω ότι η χρήση της τεχνολογίας μάς οδηγεί και στις πηγές της γνώσης. Αλλά ο σκοπός μας δεν είναι η επίτευξη της απόλυτης γνώσης ή -ακόμη χειρότερα- το κέρδος. Ο αγώνας μας είναι να βρεθεί το μέτρο με τελικό προορισμό τον άνθρωπο. Δεν πρέπει, συνεπώς, να αδικείται ο άνθρωπος, και πρέπει να βρεθεί ο τρόπος να επικοινωνεί με τον Θεό. Αυτό να μην εκληφθεί ως υποχρέωση, αλλά ως δικαίωμα. Έτσι ερμηνεύονται όλα, για ποιο λόγο υπάρχει η θρησκεία, το Άγιον Όρος, το μοναστήρι.*

Μπ.: *Ευχαριστώ για τις απαντήσεις. Πειστικές και αποτελεσματικές. Η τεχνολογία υπηρετεί τελικά τον Θεό ή τον σατανά; Μάλλον χρησιμεύει στον σατανά, εκτός αν καταφέρουμε να θέσουμε τον άνθρωπο στο κέντρο των ενδιαφερόντων μας. Εγώ, όμως, που ζω στον καπιταλισμό της Ιταλίας, είμαι λιγότερο αισιόδοξος για την επίτευξη αυτού του στόχου.*

ΕΛ.: Να ζήσουμε τόσο στον καπιταλισμό όσο και στον σοσιαλισμό. Όταν εμείς ήρθαμε στη Σιμωνόπετρα βρήκαμε μόνο πέντε γέροντες. Εκείνοι οι πέντε κράτησαν μιαν αλήθεια στα ερείπια της Μονής. Ήταν η αλήθεια της βάσης που οικοδομήσαμε εμείς. Ένας πρόεδρος με τις δικές σας βάσεις μπορεί να κάνει περισσότερα.

Φάουστο Μπερτινότι: Η περιέργεια είναι πλέον πολιτισμός

Κύριε πρόεδρε, δύο ολόκληρες ημέρες στο Άγιον Όρος, ποια είναι η προσέγγισή σας στο γεγονός;

Μια από τις πιο βασικές διαπιστώσεις μου είναι ότι ανάμεσα στον ουρανό και τη γη υπάρχουν πολύ περισσότερα πράγματα από όσα θα μπορούσα να φανταστώ εγώ ή κάποιος άλλος σε αυτόν τον κόσμο που ζούμε.

Τι ήταν εκείνο που σας εντυπωσίασε περισσότερο;

Κάτι εκπληκτικό: Η σχέση που δημιουργήθηκε ανάμεσα σε μια υπερχιλιετή παράδοση -την οποία εδώ περιφρουρούν με επιμονή, με αυτά τα μοναστήρια που ίδρυσαν εδώ και αιώνες και φροντίζουν με τόσο ζήλο- και τη σύγχρονη τεχνολογία, την οποία εδώ χειρίζονται καθημερινά και έρχονται σε επαφή.

Οργάνωση και παράδοση

Ποιο είναι το πολιτικό μήνυμα που έρχεται στο μυαλό σας εδώ;

Με εντυπωσίασε η πολιτική οργάνωση της Ιεράς Κοινότητας του Αγίου Όρους, με την έννοια του τρόπου διακυβέρνησης και του καθεστώτος διοίκησης και αυτονομίας τόσο της κεντρικής εξουσίας όσο και των μονών ως ανεξάρτητων και αυτόνομων θεσμών μέσα στο Άγιον Όρος. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι όλοι οι θεσμοί υπακούουν εδώ στο ιστορικό νόημα της παράδοσης.

Να ρωτήσω και κάτι που αφορά εσάς: Ποιος ήταν ο προσωπικός λόγος που σας έφερε εδώ;

Πρέπει πάντα να γνωρίζεις και να μαθαίνεις το τι συμβαίνει γύρω σου. Να αποδέχεσαι ότι όλος ο κόσμος είναι πια πολύ κοντά, δίπλα σου, και φτιαγμένος με όλες τις πτυχές της διαφορετικότητας. Η περιέργεια είναι πλέον πολιτισμός.

Και ποιο είναι, κατά τη γνώμη σας, το μήνυμα που θέλουν να εκπέμψουν οι μοναχοί του Αγίου Όρους;

Δύσκολο να το πω εγώ. Έχω την εντύπωση ότι θέλουν να περιφρουρήσουν μια παράδοση. Και όταν αυτή η παράδοση συμβαδίζει με την ειρήνη που βασιλεύει εδώ, έχω τη γνώμη ότι καλώς πράττουν. Ειδικότερα, όταν διαφυλάττουν και μια στέρεη πίστη.

Η Αριστερά σήμερα

Κύριε πρόεδρε, θα μου επιτρέψετε μια πολιτική ερώτηση, παρά το γεγονός ότι ο νέος και υψηλός θεσμικός ρόλος δεν αφήνει πολλά περιθώρια να μιλήσουμε για την κυβέρνηση Πρόντι, την εσωτερική και διεθνή πολιτική κατάσταση και τους Έλληνες συντρόφους σας. Ποιος ο ρόλος της Αριστεράς στον κόσμο σήμερα;

Ο ρόλος της Αριστεράς, την οποία αποκαλώ νέα αριστερά και την ταυτίζω με το Κόμμα της Ευρωπαϊκής Αριστεράς, είναι ότι έξω από τις εμμονές της ιδεολογικής

ορθοδοξίας μπορεί να προχωρήσει στην οικοδόμηση ενός νέου λαϊκού και αριστερού ευρωπαϊσμού με στόχο μια άλλη Ευρώπη. Ειδικότερα, από τη στιγμή που η Γηραιά Ηπειρος αντιμετωπίζει μια κρίση της πολιτικής και της πολιτικής της Αριστεράς. Υπάρχει ένα τεράστιο κενό που πρέπει να καλυφθεί, μια μεταρρύθμιση που πρέπει να αναληφθεί. Αυτό το έργο πρέπει να αναλάβει το Κόμμα της Ευρωπαϊκής Αριστεράς.

Γιάννης Χρυσάφης

Δημοσιεύτηκε στην ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 13-05-07

Πηγή: agioritikesmnimes.blogspot.gr